

תשלום שוחד במדינות זרות

קולגה, המתמחה אף הוא, כמוני, במיזוגים ורכישות ועסקאות בינלאומיות התלוצץ בפני פעם כי במדינה מסוימת המושג "שוחד" מוגדר כ"תשלום לקידום השירות". העוסקים במסחר במדינות מתפתחות מסוימות מכירים היטב את הצורך, לעיתים, בתשלומים לקידום השירות אשר לא דווקא כתובים עלי חוק. האם מותר תשלום כזה במדינה בה הוא נורמה מקובלת ואולי אף הכרחית?

עסקים המספקים שירותים בישראל לתאגידים אמריקאים נתקלו בוודאי בדרישות של היצרנים האמריקאים לחתימה על הצהרה בהתאם לחקיקה האמריקאית הקרויה Foreign Corrupt Practices Act או FCPA - חוק משנת 1977, האוסר על גורמים אמריקאים לפעול לקידום שחיתות גם מחוץ לארצות הברית ומצטרף לחוקי המס האמריקאים האוסרים על הכרה לצורכי מס בתשלומי שוחד מחוץ למדינה. FCPA הולך צעד אחד מעבר להיעדר הכרה בהוצאות שוחד, אוסר על תשלום שוחד במדינה זרה ואף קובע סנקציה פלילית על רישום כוזב במסמכי תאגיד של הוצאה לצורכי שוחד במדינה זרה (היינו, רישום שוחד כ"קידום מכירות" או כל סעיף לגיטימי אחר מהווה אף הוא עבירה פלילית). FCPA חל על תאגידים אמריקאיים או תאגידים שקיים להם מרכז עסקים בארצות הברית, תאגידים הרשומים למסחר בארצות הברית ויחידים בעלי אזרחות אמריקאית או המגוררים בארצות הברית. המושג שוחד מוגדר באופן רחב ביותר וכולל גם תשלומים לגורמים פרטיים המספקים שירותים למדינה (למשל, אדם המתכנן מתקן עבור המדינה) ותשלומים לצדדים שלישיים, אשר אדם סביר עשוי לחשוב כי אלה יחלקו את הכנסותיהם עם גורם שתשלום לו ייחשב לשוחד תחת החוק. מכאן, שחברות אמריקאיות רבות דורשות הצהרה ברורה מגורמים ישראליים המספקים להם שירותים כי בכספים אשר ישלמו לא יהיה כדי לשלם שוחד, כהגדרתו תחת FCPA.

בתחום המיסוי גם בישראל כבר קיימת פסיקה המונעת הכרה בשוחד במדינות זרות, אך זו זכתה לאחרונה, בפסק דין מחודש פברואר, 2010 (על פרטי החברה הוטל צו איסור פרסום), לאישור נוסף בבית המשפט העליון. באותו מקרה קבע פקיד השומה בנתניה כי כספים אשר משך המערער מהחברה לשם תשלום שוחד במדינה זרה לא יחשבו כהוצאה של החברה אך כן ייחשבו כהכנסה חייבת של המערער, על אף שלטענת המערער דובר בכספים אותם נדרש לשלם לפקידים במדינה הזרה לשם הצלחת עסקי החברה שם. בית המשפט העליון, מפי כבוד השופט ג'ובראן, קיבל את עמדת פקיד השומה וקבע כי כאשר דרך-לא-דרך זו של תשלום "עמלות" לפקידים מממשל הינה האפשרות היחידה לעשיית עסקים במדינה הזרה, הרי שטוב היה לו היו נמנעים מעסקים אלו.

חוק העונשין הישראלי תוקן כבר ביולי, 2008, על ידי הוספת העבירה של "מתן שוחד לעובד ציבור זר" בסעיף 291א לחוק העונשין, התשל"ז 1977- ובמקביל תוקנה פקודת מס הכנסה באופן המונע מפורשות ניכוי בגין "תשלומים, בין שניתנו בכסף ובין בשווה כסף, שיש יסוד סביר להניח שניתנתם מהווה עבירה לפי כל דין". תיקונים אלה נועדו על מנת לאפשר לישראל ליישר קו עם אמנות בינלאומיות עליהם היא חתומה ואשר נועדו למאבק בינלאומי בשחיתות. עם זאת, היקף המגבלה בחוק הישראלי מצומצם מהFCPA האמריקאית הוא חל רק על מתן שוחד לעובדי ציבור של מדינה זרה ושל ארגון בינלאומי ובפועל דורש כי התשלום מהווה עבירה גם לפי החוק המקומי. בהצעת חוק של הממשלה מינואר, 2010, מתבקשת הרחבת האיסור הפלילי גם על שוחד ביישום מדיניות שאינה מדינה ובכלל זה הרשות הפלסטינית ולקבוע כי החוק יחול גם כאשר אין התשלום מהווה עבירה פלילית במדינה הזרה.

תשומת הלב לכך כי החקיקה החדשה (כמו גם החקיקה האמריקאית העשויה לחול על חברות ישראליות במקרים מסוימים) מטילה סנקציה פלילית ובמקרים מסוימים עשויה להטיל אחריות אישית גם על בעלי תפקידים בחברה ועל כן חשוב מאוד להיוועץ עם עורך דין המתמחה בתחום באופן שוטף.

***מאת: עו"ד דורון אפיק**

* הכותב הינו שותף בכיר במשרד אפיק תורג'מן, הינו חבר בלשכות עורכי הדין של ישראל וניו-יורק ומתמחה בליווי חברות, עסקאות בינלאומיות ופיננסיות, לרבות עסקאות מיזוג ורכישה, ומימון ובתחום הפירוקים והכינסים. כמו כן, הכותב בוגר הכשרה של האיחוד האירופי ביישוב סכסוכים בינלאומיים מחוץ לכותלי בית המשפט (גישור ובוררות). אין בסקירה כללית זו משום ייעוץ משפטי כלשהו ומומלץ להיוועץ בעורך דין המומחה בתחום בטרם קבלת כל החלטה בנושאים המתוארים בסקירה זו.

* ניתן להפנות שאלות בתחום באמצעות פניה לטל' 03-5635061. השרות ניתן ללא תשלום ללקוחות יפעת מכרזים בלבד.

**גליון מס' 4095
15/3/2010**

מה בגליון?

מידע בלעדי

מכרזים

עורכת: אילת אלוני-כהן 03-5635069

מחלקת שירות לקוחות: סימה אסביה 03-5635073

מחלקת מכירות: 03-5635000

מען: דרך פתח תקוה 96-98 תל אביב 67138

פקס: 03-5635075

מובהר בזאת כי המערכת אינה אחראית, במישרין או בעקיפין, לתוכן הפרסום ו/או לאמיתות מצגיו, לרבות כל מצג שיש בו להעיד על תכונות המפרסם או המוצר או השרות המוצע, והאחריות הבלעדית אפוא לתוכן הפרסום ולכל עניין המשתמע ממנו היא על המפרסמים בלבד.